

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz fordítva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megőrzési nem vállalkoz.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Helyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 26.

Két szenzáció.

Napok óta hirtelen járja, hogy a hétfői nap szenzációkat fog hozni.

A főrendiházban a horvát utlevél ügy és Bánffy tettekkel tényezése, az alsóházban pedig a beterveztett katonai javaslatok és az ellenzék oppozíciója fog vihart támasztani.

A főrendiházban csakugyan felszólt Bánffy igen szerényen, mint ahogy illik is, ha okosabb emberek előtt beszél valaki. Szólt arról, hogy a Horvátországban kiállított utlevelekre a nemzetközi franczián kívül csak magyar felirat legyen, horvát ne is legyen.

A felszólalás azonban nem vihart, csak fricskát hozott, mert Ernuszt Kelemen igen helyesen jegyezte meg, hogy ha annyira fáj ez a dolog a szőlőnek, miért nem segített rajta, mikor miniszterelnök korában módjában volt. Leintette az apostolkodást is, mely szerepe szinte belépőlyáta már Bánffy urat némely elfogulatlan fővárosi lap, midőn figyelmeztette rá, hogy a hazafiság nem monopolium, sem smukk, a mit néha felrak az ember.

Ennyiben csucosodott ki a Bánffy-féle szenzáció.

Az alsóházban is épp olyan a katonai javaslatok bevezetése, mint bármilyen katonai javaslaté.

Fejérváry röviden és gorombán beszélt, az ellenzék közbeszólt és fenyegetőzött, mint rendesen, bár az Apponyi javasla-

tából mindössze két pontot terjesztett javaslat formában elő Münnich Aurél előadó.

Hisszük azonban, hogy a katonai javaslatokat nem fogja holmi Nessi-ügynek nézni a Ház, hanem komoly, magas színvonalu és őszintén hazafias akcióval, ellenértékü sikereket fog nyerni, a jelzett Apponyi-féle javaslatok irányában, az ország számára.

Mert bizony mondom, meg lesz szavazva az a katonai javaslat, az ellen ez a parlament nem tud tenni semmit, de annyit még ez a parlament is kivihet, hogy viszont kapjunk érte legalább erkölcsi nemzeti vívmányokat.

*

A két érdekes gyűlésről következő tudósítással számolunk be:

A főrendiház ülése.

Budapest, jan. 26.

Elnök: Gróf Csáky Albin.
 Több kisebb jelentőségű előterjesztés után elnök bejelenti, hogy a király Rákosi Jenőt és dr. Chorin Ferenczet élethossziglan főrendeknek kinevezte. (Eljenzés.)

Elnök: Napirend előtt felkéri báró Bánffy Dezsőt, hogy a legfelsőbb fegyelmi bírósági esküt letegye.

Báró Bánffy Dezső az esküt leteszi.

Elnök: Következik a brüsszeli cukor-egyezmény beczikkelyezéséről és a cukoradó módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Báró Prónay Dezső: A nemzetközi engedmények törvény-iktatásánál az a szokás, hogy vagy a maga egészében kell azt elfogadni, vagy elvetni. A jelen javaslatot általánosságban elfogadja. Főszólalásának oka az, hogy szükségesnek tartja, hogy kiemeitessék, hogy Magyar-

ország ez egyezményben úgy jelentkezik, mint minden egyezménynél szükséges volna, hogy Ausztria és Magyarország, mint külön szerződő felek. Örövend, hogy a javaslatnál ez ki van emelve és felkéri a kormányt, hogy jövőre is minden nemzetközi egyezménynél hasonlóképpen történjék. De van még egy megjegyzése. A bevezetésben előbb áll Ausztria császára, s csak azután Magyarország királya, míg Nagybritániánál előbb áll Nagybritánia királya, s azután India császára. Ez azt mutatja, hogy európai egyezkedésnél a császári elnevezés nem nagyobb jelentőségű, mint a királyi cím. Elmondta ezt pedig azért, hogy ügyeljünk a királyi címre, Szent István koronájára, mert eljön az idő, mikor együttesen kell tömörülnünk az alá. A javaslatot általában és részleteiben is elfogadja.

A főrendek a javaslatot általában és részleteiben is elfogadták.

Elnök: Következik a czokoradó javaslat. A főrendiház a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadja.

Elnök: Következik a közuti munkák fedezéséről szóló törvényjavaslat.

A főrendiház a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadja.

Elnök: Következik a kivándorlásról szóló törvényjavaslat.

A főrendiház a javaslatot általánosságban elfogadja.

A részleteknél nem volt felszólalás, elfogadták.

Elnök: Következik a bevándorlási javaslat. A javaslatot általánosságban elfogadják, ugyszinte részleteiben is.

Elnök: Következik az utlevélügyi javaslat.

Báró Bánffy Dezső: Bizonyos tartózkodással szól, mert nem szeretné, ha azt hinnék, hogy az elmondottakat akár pártpolitikai, akár célzatossággal mondja. Magyarországnak kifelé egységesen kell érvényesülni. Ezt azonban e javaslatban nem látja. Azt hiszi, hogy e kérdésben a leghatározottabb állami szempontra kell helyezkedni. Ausztria kevésbé egységes,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csicsa katona lesz.

Irtá: Szabó Ilona.

Ha már szerelemnek hívják, muszáj is, hogy vége legyen! . . . Így gondolkozott Csicsa is. De a primadonna szerelem nagyon zordon kedélyállapotot hagyott nála vissza.

Groszmámi élesen kikelt a primadonnák és Csicsa ellen. Sok ropogós bankóba — a pénzestallérok nem is jöttek számítás alá — fájt a kis komédia.

Komolyan — villámokat szóró szemekkel, homlokára tolt okulárával — veszekedett a lieber Stefikével. Ilyesmi még nem történt meg! . . .

Máskor csak magába dohogott, de most dörgés, villámlás fűszerezte nemes haragját. Pattogott minden szava, mint az alföldi csikógyerek karikása, s olyan formás, kerek, gördülékeny volt minden egyes szidalma, akár csak a zamatos belüi görögdinnye; szinte gyönyörűség volt élvezni — annak, ki a lőtávolon kívül esett.

Csicsa, benne a tűz közepében, keményen állta a csatát.

Hanem! . . .

Mikor az öreg kijelentette, hogy kitagadja egyetlen unokáját, felkavarodott flegmatikus hidegvére, odahagyta biztos pozícióját, az el-

len táborába lépett, hogy szemébe nézzen akár a halálnak is. Ekkora erélyességet még sem várt volna a gyenge nénikétől! . . .

Bár dühös volt s ordítani szeretett volna, mint a sakál, egy szempillantás groszmámira s rögtön elmosolyogta magát. E mosolyban legnagyobb elismeréssel adóztván ama szomorú körülménynek, hogy az öreg sokkal jobban játsza szerepét, mint a rózsaszínű napokban ő a kaposvári színpadon. Tapsolni akart, de szerepe s felbolygatott indulata úgy irták elő, hogy közönyös maradjon egy ideig, azután dühének erejével megkapja, lefegyverezze, sarokba szorítsa a pattogó öreget.

Raplis! — ez volt az első bomba, mit a hömpölygő szidalmak elé vetett.

— Jézus, Máriám! Oh szent József! Hát a Stefikém mondta ezt? A lieber Kinder! Mein Gott! . . .

Az öreg egészen oda volt. Elállott a lélegzete is. Csicsa a pillanatnyi csöndben fölvetta a beszéd fonálát. Jól győzte szóval ő is, annyi tény.

Groszmámi egyik hüledezésből a másikba esett. E sikerre Csicsa rémmód elbizakodott. Ránézést olyan volt, mint a villámokat szóró bösz Jupiter, belől pedig pukkadozott a nevetéstől, mint a czirkusz porondon pofozkodó dummer August. Ilyenformán szerepét ezuttal ő is jól játszotta.

Tagadhatlan, hogy elsősorban egy kis komoly harag ösztökélte ekkora erős tüzelésre.

Hogy groszmámi őt még mindig hátulgombolós kölyöknek tekinti! Pedig . . . s megállítván gondolatmenetét, betyáros hajszát pödörgetve, büszkeségtől csillogó szemekkel emlékezett vissza eddigi kalandjaira.

No hát ha ez se imponál! Majd kimutatja hát a farkasfogait! De hogyan? . . .

Ez volt a legégetőbb kérdés, ezt kellett legelőbb is kistűni . . . Bajuszszálai ha siró képességgel lettek volna megáldva, mind hangos bömböléssel tiltakoztak volna a hosszúság, s fájdalmas cibálgatás ellen.

Végre eszébe jutott valami. Brávó! S roppant nagyképtűködéssel, mint tartalék tüteget suttotta az öreg felé.

Keményen, ünnepélyesen hangzott a törni, zuzni kész ágyudőrej: katona leszek! . . .

De micsoda felstülés! Groszmámi még csak el se ájt! Ez hallatlan! Kicsit duzzogott, de nem hogy elájult volna, még csak meg se ijedt. Közönyösen huzta föl vállait, s rémitő hidegvérrel, mintha távolról sem érdekelné a dolog, egy csepp irgalom nélkül, mintha egy rablógylkos felett ítélkezne, felelt az önértetes kijelentésre:

— Helyes, odaváló! Embert faragnak belőle . . .

No hát erre már csak lumpolni lehet! Ilyen felstülések, kudarcok után nem lehet — de nem is érdemes — józanul ledarálni a percekét! . . .

mint a magyar állam és mégis az utlevélre nézve az egységes német nyelv áll fön a lajthántuli tartományokban. Neki a meggyőződése az, hogy azon utleveleken, melyeket Horvátországban adnak ki, csakis a magyar nyelv legyen rajta. Ezért kéri a főrendeket, hogy a kérdés fontos voltára való tekintettel és a főrendház méltóságára való tekintettel a javaslatot általánosságban se fogadják el, s adjanak módot a képviselőháznak ennek helyreigazítására. Nem szabad könnyelműen egy messze kihaó hibát elkövetni. Ha a főrendek a javaslatot általánosságban elfogadják, ő fentartja kifogásait a részletés vitára és akkor fogja kérni a 9. §. megváltoztatását. Az 1868 XXX. t.-cz. sérelmet szenved. A postautalványok Horvátországban magyar és horvát nyelven vannak, de a nemzetközi postautalványok már csak francia és magyar nyelven vannak kiállítva. Ha már most a postánál kifelé helyes ez intézkedés, akkor így kell lenni az utlevélnél is. Kéri a főrendeket, hallgassák meg Budapest főváros kérelmét és a magyar állam suverénitása megóvásáért a javaslatot általánosságban se fogadják el, s a képviselőházhhoz utasítsák vissza.

Ernusz Kelemen: A hazafiságot nem szabad senkinek sem monopolizálni. A jelen javaslatnak sürgős voltát mindenki tudja, hisz éppen előtte szóló említette, hogy 1868 óta ez igen szükséges. Amde csodálkozik azon, hogy előtte szóló nem valószínű meg akkor azt amit most őhajt, pedig alkalma lett volna reá.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 26.

Elnök: gróf **Apponyi Albert.**

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök többrendbeli irómányt terjeszt elő, mely után a napirend következik.

Münnich Aurél előadó: Előterjeszti a honvédelmi miniszter törvényjavaslatát az 1889. évi VI. t. cz. 14. §-ának módosításáról, illetve a közös hadsereg és honvédség ujoncz-létszámának megállapításáról. E törvényjavaslat be-terjesztésére egyik fontos ok volt az, hogy a delegáció megszavazta a tarackkúteg osztály felállítását.

Lukács: Hisz az mindent megszavaz.

Münnich: A másik indok a méltányosságon alapszik. Ugyanis, hogy a besorozott katonák idő előtt szabadságoztassanak, ami eddig nem volt lehetséges. E főokok miatt terjesztik elő a javaslatokat. A honvédségnél szintén így áll az eset. Tagadhatatlan, hogy a honvédség az utóbbi időben haladt. (Nagy mozgás a szélsőbalon.)

A harag még soká tartott. Groszmámi ugyan rég megbánta, hogy lekorholta a gyereket; milyen rossz órái lehetnek szegénynek! De olyan megbántva érezte magát ő is — hogy ő raplis! — hogy megvárta volna a kiengesztelést.

Hanem Csicsa keményen tartotta magát, bár sokszor ellágyult Noé apánk módjára. Így hát ő is tartózkodó álláspontot foglalt el.

Nem szabad ugyan sertegetni az öreget, de ezáltal nyugodt lelkiismerettel lehet állítani, hogy e tartózkodó álláspont foglalása csupa nagyképtűködésből történt, mivelhogy Csicsa tájkára se nézett az öreg háznak, s ilyenformán minden tartózkodás füstbe ment dolog maradt.

A kemény összezördülés után Csicsa tarkójára csapta a kalapot, s elindult oda, ahol nem sirnak. Egyikből ki, a másikba be, sorba véve az összes ducánuli vigadókat. Még csak a hire jutott el valamelyik városba, a cigányok már is hajbakaptak azon: melyik fog neki muzsikálni? Hogy aztán meg legyen mentve a nagyidai csendélet: végigmuzsikáltatta magát valamennyivel.

A férjek ez időtájt elfelejtkeztek feleségeiknek az oltár előtt tett hitvesi hűségéről. S hogy ne legyen mit egymásnak szemére hányni: az asszonyok is hasonlóképp vétkeztek.

Mert Csicsát a három, négy, öt gyerekes családapáknak egész serege kísérte mulatozásában. Es hogy milyen érietlen hűséggel kerültek vissza egy-két hét múlva a csukott ajtók mögött lezajlott orgiákból, ugyan ki tenné a kezét tűzbe ezért?

Kubik: Az osztrák szellemben halad!

Lukács: A Gotterhalte hangjai mellett.

Tóth János: Botránys az a haladás!

Benedek: Láttuk a Nessi-ügyben! (Zaj. Elnök csenget.)

Münnich: A honvédség ujonczemelése elkerülhetetlenül szükséges, de az nem fog újabb költséget okozni.

Lukács: Hát talán levegőből fognak élni s fűgefalevéllel ruházkodni! (Derűtség. Elnök körülnéz, meglátja, hogy a szélsőbalon Lukács jegyző kiabál folytonosan közbe, magához inti s leülteti jegyzői székébe, hogy ne zavarhassa az előadót.)

Münnich: Hasonlóképen nem okoznának nagyobb költséget a közös hadseregben is. (Mozgás a szélsőbalon.)

Gabányi: Hát talán ezek is a levegőből fognak élni és fűgefalevéllel takarózni. (Derűtség.)

Münnich: A két éves szolgálatot illetőleg az ország azt hiszi, hogy az talán kedvező lenne, holott ha ösmernék, mennyi áldozatokkal járna az, nem kívánnák behozatalt. (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Hát a francziáknál miért van így?) Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utolsó tárgyalás előtt tegyen jelentést a két éves katonai szolgálat behozatalt íráut. (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Miért nem teszik most?) Határozati javaslatot nyújt be az iránt is, hogy a magyar ezredkehez lehetőleg magyar tisztet osztassanak be. Azt hiszi, hogy a javaslatok elfogadása: mindenkinek hazafias kötelessége. (Felkiáltások a szélsőbalon: Ohó! Talán nem éppen). Ezért elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Elnök: A honvédelmi miniszter ur kíván szólni.)

Fejérváry: (Mikor szólásra feláll, haogos felkiáltások a szélsőbalon: Vonja vissza a javaslatokat!) Ne várjanak tőle hosszabb beszédet, mert hiszen a javaslatról elég szó volt már a sajtóban és így ösmérhetik azt. Mi nagy, hatalmas, gységes nemzetekkel sem a lakosság számát illetőleg, sem más tekintetben nem versenyezhetünk. De véderőnköt fejleszteniük kell, hogy képesek legyünk érdekeinket megvédeni. Bármilyen kérdés merül fel Európában, akarva, nem akarva érdekelve vagyunk és ez az alapja a véderő fejlesztésnek.

Kubik: Osmerjük már ezt a nótát.

Gabányi: Bőrcből fújják!

Fejérváry: A külföldi hadseregei az utóbbi időben rohamosan haladtak előre, csak mi maradtunk vissza rossz anyagi viszonyaink miatt. Az ujoncz létszám 1889-től nem emeltett. **Kecskeméthy:** Mert azóta kimentek Amerikába.

Kubik: Osmerjük már ezt a nótát.

Gabányi: Bőrcből fújják!

Fejérváry: A külföldi hadseregei az utóbbi időben rohamosan haladtak előre, csak mi maradtunk vissza rossz anyagi viszonyaink miatt. Az ujoncz létszám 1889-től nem emeltett.

Kecskeméthy: Mert azóta kimentek Amerikába.

Fejérváry: Maga is kimeheteit volna velők. (Nagy derűtség.)

Kecskeméthy: En már voltam, magának kellene kimenni!

Fejérváry: Az ujonczjutalék felemelése feltétlenül szükséges. A felemelendő ujonczjutalék kiszámításánál alapul kellett venni a hiányt és azt, képes-e az ország elviselni a terheket.

Gabányi: Nem!

Fejérváry: Majd rátérek.

Gabányi: En tudom! Derűtség!

Fejérváry: A lakosság száma növekedett a szaporodás által.

Kecskeméthy: A bevándorlók által.

Fejérváry: Hát kérem kivándorolnak, bevándorolnak. (Nagy derűtség! zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: az nem mindegy!)

Rákosi: Sorozzák be a bevándorlókat!

Fejérváry: A bevált ujonczok száma egyre kevesebb.

Kubik: Az nem áll!

Fejérváry: Kérem!

Kubik: En jobban tudom, mert több sorozáson voltam.

Fejérváry: No! No!

Kubik: A miniszter ur sohse volt sorozáson talán.

Lukács: Csak mikor őt besorozták. (Derűtség.)

Fejérváry: Hát kérem, ha annyi bajuk van vele, akkor legjobb lesz, ha egyáltalán nem tartanánk katonákat. (Hosszan tartó zajos helyeslés a szélsőbalon. Felkiáltások: Helyes! Eljen a miniszter!)

Kubik: Ez volt eddig a miniszter legjobb indítványa!

Lengyel: Mindjárt népszerű lenne!

Fejérváry: Miután az ujonczlétszám felemelése feltétlenül szükséges, felkér mindeu egyes képviselőt, vegye fontolóra a dolgot és ne gátolják olcsó frázisokkal azt. (Nagy zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Már rég megfontoltuk!)

Rákosi: Nagyon drágák azok az olcsó kijelentések!

Fejérváry: Daczára annak, hogy az urak köpik a markukat — (Derűtség a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbalon, taps. Felkiáltások: Hol vagyunk? kaszárnyában?)

Bakonyi: Kaszárnya.

Fejérváry: Daczára állásfoglalásuknak, a javaslatokat elfogadásra ajánlja. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbalon. Hocholások. Elnök csenget.)

Tóth János: A függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy ők az ország érdekében cselekszenek, midőn mi den eszközzel iparkodni fog-

S a megtévelyedett családapák csak úgy kaptak a magárahagyatottságtól s sopánkodástól felingerelt feleségeiktől amnesztiát ha a fekete rácz gyerek elegáns dáridóiról tartottak végnélküli beszámolót.

Jól esett lelköknek a sok friss pletyka, mit a közvetlen előadók a bünbocsánat első jeleire hosszú lére eresztve, sokféle színbe mártva hazugságokkal dusan körül garnirozva, az érdeklődést folytonosan mind jobban jobban csigázva táaltak fel. Szegény asszonykák csak sápadoztak az epedéstől és irigységtől s mohó lélegzettel szívták tüdejükbe kedves férjük bor s füsttel áthatott ruháinak — nem éppen kellemes — illatát.

Egyik másik szenvedélyesebb vérű asszonykát, mialatt referensférje mámoros aggyal festette előtte a képeket, a forró hidegtelezés borzongatta meg. Hogy tudhat ez a fekete fiu szeretni? ...

E gondolat megszületése után már nemcsak a magányos órákban, hanem férjöknek megszokott ölelése alatt is egyre csak a mulatozó fekete rácz gyerekre gondoltak. S ez már sokkal nagyobb bűn, mint amig csak férjök távollétében a nyugtalan éjszakák sötétjében sóhajtoztak.

Hogy idáig jutottak, abban legnagyobb részben férjüramék voltak ludasak, mert hát saját bőrük megmentésére regényes előadásukkal ők rántották a hínárba a magára hagyatottság miatt duzzadó kis nőjüket.

Mert ha azt mondják: az egy halvérű,

csendes temperatúrájú ember, az más, az nem terem ilyen helyzetet. Azért még az ebédutáni álmat sem zavarja meg egy asszony se.

Hanem aki ilyen! aki csupa égő szenvedély, lángoló szín, lobogó tűz! Akit gyűlölné minden asszony, mert férjét lumpolni hordja, de egyben örül ennek, mert híreket hall róla s így közelebb hiszi magához ekkor már, tán önudatlanul is, szíve rejtekén titkos meleg érzellemmel ölel. Ezért csakis a férjek hibázathatók, az amugy is túl élészen működő asszonyi fantáziát minék foglalkoztatták.

Az asszonyi képzelődés ugys erős színeket használ, egy czingár, üres kis bábból mindjárt hőst, lovagot csinál. A szemittevés, a magános, ábrándos órák csöndes perceiben születnek meg az ilyen felsallangozott dalták, kiknek kilumpoit szeméiben ott a lágy csillogás, a hódoló férfi imádata s ott villog a hódító férfi nyers, vad ereje is, ami nem lehet egyéb, mint kipecczelése az álmos szemeknek.

Az átvirrasztott éjszakák mámorában olvadó vágyakozást lát, az isteni nedűkből származott spiczet, hevületet szerelmi láznak mondja, s elhiszi, hogy gyönyörökre vágyódó lelkének szomját e lélek lángtűze tudná csak oltani, szítani, s a felsrófolt képzélet az ilyen kincsekkel dusan megáldott daltának menyélti üdvösségét is kész odaadni.

Az asszonyok értik csak az ilyesmit helyesen, mikor nem félnek, hogy teljes egyedülvalóságukban rejtgetett gondolataiknak megfigyelője van.

nak a javaslat törvényerőre emelését megakadályozni. (Helyeslés.)

A független önálló magyar hadsereg jobban biztosítaná a trón és a monarchia nagybatalmi állását, tekintélyét, mint a mostani szervezet. (Ugy van, ugy van!)

A magyar törvények nem ismernek közös hadsereget, hanem ismer magyar és osztrák hadsereget. Am ez a hadsereg ma is olyan osztrák, mint volt Solferinónál és Königrätznél. Nem a fegyverek számában van a nemzetek ereje, hanem a haza szeretetében. Az ország a végenység előtt áll. Ettől akarja a függetlenségi párt megóvni az országot. Ez a képviselőház nem is illetékes a törvényjavaslatot törvényre emelni, mert ez a Ház nem a nemzet akaratának kifejezője. (Éljenzés a szélsőbaloldalon.)

A párt határozati javaslatokat fog benyújtani, a melyek a nemzet kívánságait fejezik ki. Ha ezeket a Ház nem fogadja el, akkor a szönyegen levő javaslat ellen a függetlenségi minden eszközzel küdeni fognak. (Viharos éljenzés a szélsőbalon.) A maga részéről nyújt be határozati javaslatot, a mely szerint a Ház ne fogadja el a tárgyalás alatt levő javaslatot, hanem utasítsa a kormányt, hogy tegye meg az előkészületeket az önálló magyar hadsereg felállítására.

Szünet.

Szünet után

Rakovszky István beszélt. A javaslatot nem fogadja el, mert az előadó indokolásából nem látja a veszélyt, mely az országnak kötelességévé tenné a nagy áldozatok hozatalát. Németország, Franciaország nagy katonai áldozatait a magasabb politikából hozza, a nagy anyagi áldozatok előbb utóbb kamatozni fognak. De Ausztria-Magyarország politikája még e reménytel sem kecsegtet.

Az ülés végén még Rakovszky szólott a javaslatához. Indítványozza az újonczutalék tíz évre való megállapítását. A két évi szolgálat kimondását és az önkéntesi két évi szolgálat eltörlését.

Rakovszky beszéde után az ülést holnapra halasztották.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Ha a csintalan ifju érte az érzelemlakasztás módjait, ha a róla való ábrándozás pillanatában varázsolódik a szép asszony elébe csinos bokrétaja, vagy az ablak alatt felhangzik kesergő nótája, akkor a közönséges iump fiúból mindjárt valóságos tündérr királyfi lesz.

Csicsa értett az ilyesmihez, mondani se kell. Mikor a lompos féjtek totaliter elázva hortyogtak körötte, felszedelőzködött a nagyidai karavánnal s sorba járta a szép asszonyok ablakait. A kesergő nóta elfűzte a szunnyadó szép szemek édes álmait s kicsalta a puha, forró koblek titkos sóhajait . . .

A gyászos nótákból a szép asszony látni vélte ablaka alatt a megtört szívű ifjút, amint epedő szemekkel nézi a leeresztett redőnyöket, ha tán a szoba titkaiba beláthatna, köny szökött szemébe s mialatt fantasztikus fejében a legbolondosabb gondolatok kavargottak, a megtört szívű már másik szép asszony ablaka alatt huzatta ugyanazon gyászos dalokat.

Kaland azonban nem fejlődött ki sehogyse az ártatlan nacht-muzikokból. A fekete fiu csak messziről lobogtatta a vörös posztót, erőmérkőzéshez azonban nem értett magában ezidőtájt éppen semmi kedvet. A felingerelt s immáron dühös asszonyok csalódottan vonultak szobájuk ábrándozást keltő homályába . . .

Uj izgalmakat, ismeretlen gyönyöröket sejtett, miként nem sajnált egy kis szigorú nagybírtót tartani.

Gyöngyélet! Ah! . . .

Csillogó szemekkel, mámoros aggyal gondolt rá, tán akkor volt még ilyen izgatott, mikor a zordon tanár mesolygó kis feleségét először szívére ölelte . . .

UJDONSAGOK.

Katholikus Szabad Liceum.

A múlt vasárnapi katolikus szabad liceumi előadás nagy sikeréről beszélnek még ma is Nagyváradon; ekközben a Katolikus Kör arra készült, hogy a legközelebbi vasárnap ismét egy élvezetes matiné-t nyújtson Nagyvárad közönségének. Ezen az új matiné a főgimnázium tudós igazgatója, Novotny S. Alfonz és egy költői gondolkozású, daliás fiatal főhadnagy, Kovács József fognak felolvasni, míg zongorán két valóságos csodagyermek, Dániel Lajos és László fognak négy kézre játszani. Oly érdekes és kiváló magas színvonalon álló program, hogy már a szereplők fölemlítése is elég garancia a siker tekintetében.

A részletes műsor következő:

1. Lourdesi emlékek; előadja Novotny S. Alfonz.

2. Részlet *Bánk-bán* operából; zongorán előadják Dániel Lajos és László.

3. Magyar költők; előadja Kovács József m. kir. honvéd főhadnagy.

Az érdekes matiné a jövő vasárnap d. e. 11 órakor a főgimnázium dísztermében tartják meg. Meghívóval levélbeli megkeresésre most is szívesen szolgál a Tiszántúl szerkesztősége. A kibocsátott meghívók az összes matinékre és estélyekre érvényesek.

Az alispáni szék betöltése.

Még csak a márczius 18-iki megyegyűlésen töltik be a Szunyogh Péter halálával megüresedett alispáni széket s már is megindultak a szervezkedések, gyűlésezések a jelöltek érdekében. Három komoly jelölt van: dr. Miskolczy Ferenc központi dr. Beöthy Pál és Fráter Barna derecskei főszolgabírók.

Mindháromnak erős pártja van.

Telegdy József megyebiz. tag tegnap értekezletre hívta össze a bizottsági tagok egy részét Nagyváradra.

Délelőtt 11 órakor a Széchenyi-szálloda tágas belső terme zsúfolásig megtelt megyebizottsági tagokkal; mintegy 150-en voltak jelen.

Telegdy József szólalt fel s bár a fájdalom még nem szűnt meg a volt alispán elhunyt felett, gondoskodni kell az elárvult alispán szék betöltéséről. Mivel Papp János főjegyző nem reflektál az állásra, a bizalom egy kiváló férfiú felé fordul, aki eddigi működésével megmutatta, hogy méltó az alispáni székre. Ajánlja, hogy lelkesedéssel dr. Miskolczy Ferenc központi főszolgabíró kiáltás ki alispán-jelöltnek.

Lelkes éljenzés fogadta a beszédet, amely után az összes jelenvöltek Miskolczy Ferenc lakására vonultak, ahol Szigeti Elek mkeresztési ev. ref. lelkes felajánlotta a jelöltséget, amelyet dr. Miskolczy Ferenc elfogadott.

Délben társas ebéd volt a Széchenyi-szállóban, amelyen éltették a jelöltet és a főispánt.

Beöthy Pál pártja is igen tekintélyes. Február 1-én d. e. 11 órakor tartják meg Bölöny József Szaniszló-utcai lakásán a szervezkedő értekezletet, amelyre a meghívókat már kibocsátották. A felhívást Balázsházy Iván, N. Bölöny József, Hegyesi Márton, Klobcsitzky Béla, Markovits Antal, id. Markovits Károly, Szunyogh Lóránd, gr. Tisza István és gr. Tisza Kálmán irták alá.

Fráter Barnának a derecskei, b.-ujfalui, székelyhídi, érmihályfalvai járásban van igen sok hive. Már élénken szervezkednek ezek is a küzdelemre.

TAJÉKOZTATÓ.

Jan. 27. A villamos világitási bizottság ülése d. u. 8 órakor a városházán.
Január 28. Polgári Takarékpénztár közgyűlése.
Jan. 28. A leszámítoló és jelzőlogbank évi közgyűlése.
Jan. 29. Iskolaszéki ülés a városházán d. u. 4 órakor.
Jan. 29. A Csesztivó intézet felügyelő bizottságának ülése a városházán d. e. 10 órakor
Febr. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Febr. 8. A nagyvárad kath. kör közgyűlése d. e. 11 órakor saját helyiségében.
Febr. 8. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
Febr. 8. Biharmegyei Kereskedelmi ipar és terményhitelbank közgyűlése.
Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadás.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* Gyűlés a villamos mű dolgában. A városi villamos mű építését vezető és felügyelő bizottság ma, kedden délután 3 órakor a városház tanácstermében Bordé Ferenc főjegyző előktele alatt ülést tart. Az ülés tárgya lesz a vezetékhalózatához szükséges oszlopok, fali és tetőtartók végleges elhelyezésének megállapítása, az oszlopok beszerzésére és a kábelhalózatra vonatkozó előterjesztés.

* A főkapitány szabadságon. Gerő Armin Nagyvárad város rendőrfőkapitánya tegnap néhány napra magán ügyben elutazott Nagyváradról. Távolléte alatt Papolczy Ferenc tb. főkapitány helyettesíti.

* Terjed a város. Már régen tervezi a város, hogy a Rulikovszky-temetőhöz vezető uton egészen az új honvédlaktanyáig terjedő földet eladja házhelyeknek. Kőszeghy József főmérnök már elkészítette jelentését és a terület vázlatát, amely szerint 17 házhely lenne e területen, 1551—4140 négyszög méter nagyságban. A főmérnök javasolja, hogy a tavasszal egyszerre adják el a telkeket. A vevő 3 év alatt köteles beépíteni a telket. Az árt négyszög méterenkint 1—3 koronában javasolja megszabni a főmérnök. Az egész területért, ezen számítás szerint 52942 koronát kapna a város.

* Elbocsátás a honvédség kötelekéből. A honvédelmi miniszter a nagyvárad 4-ik honvéd gyalogezred kötelekébe tartozó Schiller Kálmánt, Láng Sándort, Beck Gyulát, Michelstädter Farkast és Ballhazár Jánost szolgálati illetve védkötelezettségük teljesítése után viselt tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül saját kérelmükre elbocsátotta.

* A párbajellenes magyar liga. Az az előkészítő bizottság, amely a párbajellenes magyar ligának létesítésén fáradozott a fővárosban, vasárnap délelőttre értekezletet hívott össze, hogy a megalakulás módzatait megbeszélje. A megjelentek között voltak: Rakovszky István, a számszék elnöke, Benedek János orsz. képviselő, dr. M. Lupesco ügyvéd (Páris), Hajós Izsó, a nagyvárad ligája kiküldöttje stb. stb. Az értekezletet Zipernovszki Károly műegyetemi tanár nyitotta meg, akinek indítványára nagy lelkesedéssel Rakovszky Istvánt, a számonkérőszék elnökét, választották a gyűlés vezetőjévé. Rakovszky István azon reményét fejezte ki, hogy sikerülni fog a társadalom előkelőségeit a mozgalom vezetésére megnyerni. Lichtenberg Kornél egyetemi magántanár érdekes szabad előadásban vázolta a párbajellenes nemzetközi mozgalom mai helyzetét. Dr. Lupesco, párisi ügyvéd, a francia liga tagja, a ki átutazóban van Budapesten, francia nyelven és ritka ékesszólással üdvö-

zölte az alakulófelben levő magyar ligát. Erős szavakkal kárhóztatja a párbaj intézményét, amelyet épeenséggel nem tart a bátorság megnyilatkozásának. Egészen más *teltekben* nyilvánul a bátorság. Ez az igazi bátorság és nem a párbaj, a melynek a hazafisághoz semmi köze sincsen. Beszédét a jelen voltak lelkesen megélték. Többek rövid felszólalása után megalakították végül a szűkebb végrehajtó bizottságot.

* **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminiszter Bihar megyében a bihar-diószegi anyakönyvi kerületbe *Sáfrány* Zsigmond segédjegyzőt, a jákóhodosiba *Erdei* József népkolai tanítót, a kéczibe *Hosszovics* Aladár okleveles jegyzőt, a rézbányaiba *Hirsch* Dezső, a szombatságiba Steiner Abrahám jegyzői irnokokat, piskoliba pedig *Török* Imre segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki és *Török* Imre kivételével valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Iskolaszéki ülés.** A közs. iskolaszék tekintetes tagjait tisztelettel kérem, hogy f. hó 29-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi és alelnök választó gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1903. jan. 24. *Rimler* Károly, iskolaszéki elnök.

* **Hol tanulta a törvényt?** Egy parasztlány áll a bíróság előtt. A bíró fölolvasta a Kuria ítéletét, amely szerint a legfelsőbb bíróság a semmisségi panaszok elutasításával meg erősítette a törvényszék által kiszabott öt évi fegyházbüntetést. A bíró és a parasztlány között az ítélet felolvasása után ez a párbeszéd fejlődött ki:

- Horváth Nagy Péter megértette?
- Igen, nagyságos elnök ur, kérem az ítéletet kezemhez kézbesíteni.
- Mit akar maga?
- Az ítéletet írásban.
- Minek az magának?
- Meg akarom újítani a pört.
- Hát jó, magának joga van ehhez, megkapja az ítéletet. De tudja-e Horváth, hogy ezt csak igen fontos okból fogják felújítani?
- Igen, tudom, van is nekem ilyen okom.
- No mi az?
- Nem alkalmazták sem a 91., sem a 92-ik §-t.
- Hol tanulta maga ezt?
- Hát kérem odabent, a fogházban.

Ime, aki odakint beleütközött a törvény szakaszaiba, a fogságban milyen törvénytudó lett!

* **A gázgyár elhelyezése.** A gázgyárnál történt robbanás miatt a közel lakó háztulajdonosok és lakosok azon kérelemmel fordultak a városhoz, hogy az állandó veszedelem elhárítása végett a gázgyárat telepítsék a városon kívül. *Köszeghy* József városi főmérnök már beadta a kérelemre jelentését, amely szerint a gázgyár egész környékén vannak házak, amelyekre veszélyes a gázgyár s esetleg a zöldkerti temető helyén keletkező utcák létesítését gátolja. Ha azonban szerzett joga van a gázgyároak, a gázfejlesztő épületeket a telek hátsó részébe helyezték el, azon kikötéssel, hogy ha veszélyes mulasztást észlelnek, a gázfejlesztés betiltható legyen. A gyár szakszerű felügyeletére mérnököt alkalmazzon a tulajdonos cég.

* **Nagy tűz Ujpesten.** Tegnap reggel 7 óra óta a Magyar pamutipar részvénytársaság újpesti gyára lángokban áll. A tűz a tisztító műhelyben keletkezett, ahol egy kipattant szikra felgyújtotta a felhalmozott pamutanyagot. A tűz a gyulékony anyagban roppant gyorsan terjedt és csakhamar az egész épület egy zsaránok tenger volt. A tűz innen átcapott a gyár nagy raktárára is, amely már a földig leégett. A tűzhez kivonult az összes újpesti gyárak tűzörsége. A pamutraktár teteje teljesen leégett. Az ott felhalmozott nyers anyag még mindig ég és itt a tűz előreláthatólag napokig fog tartani. A gyár biztosítva van. A kár már eddig is 3—400.000 korona.

* **Ismertető.** — Ki ez az ur? Az állatorvos-e, vagy az új szolgabíró.

— Nem tudom. De eredj csak hozzá és mond nekik, hogy a fogad fáj. Ha receptet ad, akkor ő az állatorvos, ha pedig nyakon vág, akkor bizonyos lehetsz benne, hogy a szolgabíró volt.

* **Kamarák az igazságügyminiszternél.** Az új polgári perrendtartás 34-ik szakaszát a vidék kereskedői igen sérelmesnek tartják. A fenti szakasz a könyvkövetelések perlése dolgában okoz sok bajt a vidéki kereskedőknek. Az ország összes iparkamarái memorandumot terjesztettek e szakasz módosítása tárgyában az igazságügyminiszterhez; tegnap vasárnap pedig a kamarák elnökségei testületileg tisztelegtek Párizsban. A nagyváradai kamarát a tisztelegesen dr. *Sarkadi* Lajos titkár képviselte.

* **Apró hírek. Lopások.** A vasuti állomáson 22-ére virradó éjszaka a raktárban tolvaj járt, aki egy 14 $\frac{1}{2}$ literes hordó bort el emelt. Ugyanitt 24-én tetten érték *Kiss* József püspökii lakost, egyébként is rosvott multu egyént, ki szemet lopott. A további nyomozás fogja kideríteni, vajjon a bor ellopása is nem-e az ő lelkét terheli. — *Ozv. Rosenthal* Lajosné tejárus Liliom-utca 96. sz. a lakásából tegnap négy tejes kannát lopott el valaki. — *Fécsi* Vilma segéd-őrnő lakása folyosójáról pedig egy fekete perziánér gallérral ellátott köpenyeg tűnt el. Nyomozás folyamatban van. — *A két ételosztóban* tegnapelőtt és tegnap kiosztottak 1871 adag levest, ugyanannyi kenyert, s ezenkívül 140 egész kenyeret. Megjegyzendő, hogy a Szt. László-téri ételosztóban tegnap délelőtti burgonya leves volt, melyhez Nagy Istvánné egy zsák burgonyát adott. A két melegező helyen szombat és vasárnap éjszaka meghált 65 férfi és 33 nő. Pénzadomány nem érkezett. — *Hüllen s férj.* *Ozv. Hajdu* Andrásné szül. Zsiros Virág főzős egy hónapon át közös háztartásban élt Szanti János asztalos segéddel. Tegnapelőtt virradóra azután Szanti eltávozott de magával vitte Hajdué 25 drb. 20 kor. arany és 20 kor. apró pénzét, egy arany gyűrűjét és egy arany lánczra szóló zálogjegyét. A hűtlen férfit nyomozza a rendőrség.

Az iparosok nagy napja.

A nagyváradai ipartestület vasárnap tartotta közgyűlését, amelyet a többi fontos ügyeken kívül az elnök és előljáróság választása tett kiváló fontosságúvá.

A közgyűlés szokatlannul izgatott volt, sőt, sajnos, akadt olyan iparos is, aki botrányt okozott kifakadásaival.

Bertsey György elnököt valóságos ünnepezték s tüntettek mellette.

Az eddigi előljáróság egyrészt az azonban nagyon elégedetlenek voltak az iparosok; különösen *Rendes* Vilmos ellen keltek ki már a közgyűlés előtt, mert az építkezéseknél a helybeli iparosokat mellőzi és bécsi iparosoknak adja a munkát. Továbbá *Havasi* Zsigmond festőre haragudtak nagyon, mert elveszi a munkát a többi iparosok elől.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Bertsey György elnök, *Gerő* Armin főkapitány, mint iparhatósági biztos, dr. *Thury* Kálmán ipartestületi ügyész, *Jankovits* János ipartestületi főjegyző és mintegy négyszáz iparos volt jelen.

Bertsey György elnök megnyitójában higgadt tanácskozássra kéri a jelenvöltoakat.

A napirend előtt két felszólalás volt. *Ungerleider* J. azt kívánta, hogy az előljáró állásra jelöltek már most olvassák fel. *Fischer* Márton szabó pedig a fővárosban alakult iparosok orsz. nyugdíjgyűlésére nézve kért felvilágosítást.

Bertsey György megadta a kellő választ, s ezután felolvasta a főjegyző

az előljáróság jelentését

az utóbbi három évi működéséről az ipartestületnek.

A jelentés rámutat azokra a munkákra, amelyet az iparosok jóléte és a testület felvirágzása körül véghez vitt az elnökség és előljáróság. Hogy mindenben nem tehetett eleget a közóhajnak, az a mostoha időknél tudható be.

Rámutat a testület kebelében megalakult ipartestületi hitelszövetkezetre, amely most már általános bizalommal találkozik s a kisebb iparosok hiteligenyit kielégíti az olcsó hitellel. Az alakuláskor 196 tagja volt 642 üzletrészeszel, míg 1902. év végén 645 tag 1115 drb 50 koronás részjeggyel, 55,750 kor. értékben s ebből 52603 kor. befizetve és forgalomban van.

Részletesen foglalkozik a jelentés az özszei Nagyváradon lefolyt orsz. iparos-kongresszussal, amelynek kiemelkedő mozzanatai voltak: az önálló vámterület létrehozásának impozáns követelése és az ipartestületek országos szövetségének létesítése. — Az országos kongresszus rendezését, előkészítését az ipartestület eszközölte, teljes rendben.

Megemlékezik az előljárósági jelentés arról, hogy *Gerő* Armin főkapitány mint iparhatósági biztos, 12 éve támogatja jóindulatával, tanácsával, intézkedéseivel az ipartestületet s tapintatával igen sokszor nehéz és kényes kérdéseket simított el és segített megoldáshoz. Arczképét a testület házában nagytermében helyezte el az előljáróság.

Felemlíti még a jelentés az 1902. év folyamán lefolyt három sztrájkot, az 1901-ben sikerrel rendezett tanonczmunkakiállítás, amelyhez hasonló rendezés 1903. év nyarán. Kiszközölte az ipartestület egy lópatkolási tanfolyam megtartását.

Tudomására adja a testület tagjainak, hogy *Loöz* Ede elhunyt iparos házáat az elaggott iparosok menházára hagyta; értéke 18000 korona.

A szegény iparosoknak 1902-ben és 1902. évben 200—200 köbméter tüzfát osztott ki a testület ingyen. A menházban 1902-ben és 1901-ben 9, míg az 1902. évben 10 elaggott iparos volt elhelyezve; 9221 korona költséggel, s ezenkívül a 3 év alatt 1288 kor. 80 fillért osztott ki a testület segély címén szegény iparosoknak.

Számot ad végül a jelentés a testület vagyoni állásáról. A három év alatt a testület vagyona, a *Loöz*-hagyatékkal együtt, 35955 kor. 86 fillérral szaporodott.

A jelentés kapcsán *Ungerleider* J. szólt fel. Azért szaporodott szerinte az ipartestületi tagsági díj hátralék, mert nem kérik s így összegyűl.

Bertsey György igazolja, hogy mindig szorgalmazta a hátralékok befizetését, de már odáig nem ment, hogy a szegény iparos párnáját elvegyék testületi tagdíjba. (Zajos éljenzés, taps.)

Többen igen hevesen kikeltek *Havasi* Zsigmond ellen, hogy az ipartestület miért engedi meg, miszerint a többi iparosok elől elharácsoljon olyan munkát, amely nem az ő iparához tartozik.

Havasi megkísérelte a védekezést, de az iszonyu abcugolás és zajban nem tudta beszédét bevégezni.

Az előljáróság jelentését elfogadták, a számvizsgálók jelentéseivel, a mérleggel együtt.

Az 1903. évi költségvetésről nagyjában az előbbi költségvetések keretében mozgott.

Tüntetés Bertsey mellett.

A budget tárgyalásánál az elnök tiszteletdíjára az eddigi 600 koronát irányozták elő.

Kiss Károly asztalos ellenzi ezt az összeget, s inkább takarékoskodjanak a létesítendő nyugdíjalpra.

Irtóztató Előli! Éljen Bertsey! kiáltásban törtek ki a jelenvöltoak.

Ungerleider J. csak nehezen tudott szóhoz jutni. Megütözését fejezte ki a *Kiss* Károly beszéde felett. A nyugdíj-intézmény még a levegőben van, de Bertsey elnök már 15 éve becsülettel szolgálja az ipartestületet. Még a szolgának is több fizetése van, ezért készséggel szavazza meg a 600 koronát. (Frenetikus éljenzés, taps.)

Klein Sámuel nemcsak teljesen osztja az előtte szóló nézetét, hanem indítványozza, hogy

az elnök tiszteletdíját 1000 koronára emeljék fel. (Eljenzés, tetszés. Megadjuk kiáltások.)

Bertsey György kéri, hogy az eredeti 600 koronát szavazzák meg, mert ez idő szerint nem fogadja el a tiszteletdíj emelését.

A közgyűlés eljenzés között megszavazta a 600 koronát.

Botrány a gyűlésen.

A költségvetésbe az ipartestületi hitel-szövetkezet segélyezésére 1903-ra 1000 koronát vett fel.

Kiss Károly és **Ungerleider J.** hevesen kikelték ezen tétel ellen. **Kiss Károly** azt állította, hogy a szegény iparos nem kap kölcsönt a szövetkezetből, míg a gazdag iparosok 16,000 koronát is kapnak egy táviratra. Sértegette úgy az elnököt, mint az előljáróságot. (Óriási zaj.)

Sziládky Ernő ellenben védte a szövetkezetet, amely éppen a kis iparosokra üdvös. **Ovdry Lajos** szintén a szövetkezet áldásos működését fejtegette. Az 1000 koronát jobb helyre nem lehetne adni. (Zaj.)

Bertsey György felvilágosításokkal szolgál a szövetkezet keletkezéséről és eddigi működéséről, amelyről a kormány elismerte, hogy kifogástalan, s a vezetése legjobb. Kívánatos, hogy minél több tagja legyen. **Kiss Károly** kijelentése a 16000 koronáról, nem felel meg a valóságnak. (Zaj.)

Kiss Károly erre olyan durva kifejezést használt az elnökkel szemben, amelyet nem akarunk reprodukálni.

Óriás zaj, kiabálás keletkezett erre. Ki veled ki kell dobni kiáltásoknál egyebet nem lehet kivenni az irtoztató lármából.

Gerő Armin főkapitány sajnálja, hogy a vita szokatlanul elfajult. Az 1000 kor. segély ügyét kimerítették. Csak **Kiss Károly** feledkezett meg a tiszteletéről. Hiszi, hogy az is csak felindulásból történt. Még két fontos tárgy vár higgadt megvitatásra.

Elnök **Óriás zajban** kihirdeti a tétel elfogadását.

Az előljáróság indítványozza, hogy az orsz. ipartestületi szövetségbe lépjen be az ipartestület s e célra 200 koronát szavazzanak meg. — Rövid hozzászólás után az előterjesztést elfogadták.

A nagyváradai piaczon az egyes iparosok között sok kellemetlenség van az árulóhely miatt. Az előljáróság annak kimondását javasolja, hogy ha valaki 2 évig nem megy ki árulni a piacra, helyét elveszti. — Elfogadták.

Az iparosok nyugdíjintézete.

A testület előjárósága, hivatkozva az eddigi példákra, igen nehéznek mondja a nyugdíjintézet megalakítását. Bizzák meg az előljáróságot, hogy addig is, míg az orsz. nyugdíjintézet létesül, tegye meg az előkészületeket egy szerényebb nyugdíjintézet létesítésére s tegyen előterjesztést.

Grünwald Jenő szólott a dologhoz óriási zajban.

Bertsey György reméli, hogy amint a megház felállítása sikerült, ez az intézmény is kivihető lesz, csak segítsék elő ebbeli működését. Hiszi, hogy a főkapitány jóakaró támogatásával nagyban elő lesz segítve az ügy. Az előterjesztést elfogadták.

Az elnök megválasztása.

Bertsey György elnök ezután úgy a saját, mint az előljáróság nevében kimondta. Perczekig tartó „Eljen Bertsey!” zúgott fel.

Gerő Armin: a lelkesült felkiáltásokból örömmel konstatálja a valódi érdem elismerését. **Bertsey** neve és az ipartestület össze van forrva. Nem tekint vissza a múltra, de szemébe mondja, hogy a **Bertsey** önzetlensége, bölcsessége, fáradhatlan munkásságának lehet köszönni, hogy a nagyváradai ipartestület az országban az első helyet foglalja el. A maga részéről, mint az iparhatóság képviselője, örömmel vette tudomásul, hogy mily eklatáns módon nyilatkozott meg a bizalom **Bertsey** iránt.

Atadja neki a testület pecsétjét; vezesse a testület ügyeit oly bölcsességgel, kitartással, mint eddig. Igéri, hogy támogatni fogja a nyugdíj intézet létesítésében, a mely betölti a nevéhez fűződő nagyszerű intézmények egész sorozatát. Üdvözlö az elnöki székben. (Eljenzés, taps.)

Bertsey György nem talál méltó szavakat a köszönethez, de a fonalat, a melylyel a testületet vezetheti, megtalálta, ha **Gerő** főkapitány támogatja; így kétszeres erő: nyer. Már 64 éves, szüksége van a támogatásra. (Taps) Az iparos polgárok érdekében fog ezután is dolgozni. (Hosszantartó taps és eljenzés.)

Ügyészszé **dr. Thury Kálmán** ügyvédet választották meg.

Az előljárók választása.

Az előljárók választására szavazást kértek. **Czeplédy Jeremiás** elnöklete alatt történt a szavazás s este 6 óráig tartott a szavazatok összeszámlálása.

Az eredmény a következő:

Előljárók: **Ováry Lajos**, **Milibák József**, **Sziládky Ernő** (uj), **Bodnár János** bádogos, **Andriksa Károly**, **Czeplédy Jeremiás**, **Széles Lajos**, **Fröhlich János** (uj), **Sinka László** (uj), **Rendes Vilmos**, **Ehrlich Mór** (uj), **Juhász Benedek**, **Stagl Kálmán** (uj), **Köblös Ferencz** (uj), **Rozsly Géza**, **Badar Benjámin** (uj), **Bogdán József** (uj), **Gödény Sándor** (uj) **Lévai Márton**, **Molnár János** (uj), **Puskás Lajos** (uj), **Hegedűs József**, **Tátray Sándor**, **Oláh Lajos** asztalos (uj), **Urán Mihály** (uj), **Fodor Lajos** (uj) **Kadlecik Samu** (uj), **Grünberger Adolf**, **Vlád Agoston**.

Póttagok: **Spetkó József**, **Voszka Ferencz**, **Havassy Zsigmond**, **Lebovics Miksa**, **Bánáti Márton**, **Kuglis János**, **Kovács Kálmán**, **Tarsoly Ferencz**, **Ujvári Vilmos**, **Pankolics Károly**, **Zsirkay Károly**, **Polonkay Gyula**.

Számvevők: **Ij. Cser János**, **Stettner István**, **Tárnoky László**.

EGYESÜLETEK.

A kerületi betegsegélyző pénztár jubileuma.

A nagyváradai kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága a segélypénztár 10 éves működésének ünnepét vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta. **Láng József** igazgatósági elnök hívta össze a rendkívüli ülést, melyen a csendes, ugyszólván házas ünnepély lefolyt. Az ülést **Láng József**, a pénztárnak elnöke nyitotta meg hosszabb beszéddel. A mi kerületi betegsegélyző pénztárunk szervezését az 1892. év folyamán **Romer Károly**, Nagyvárad város polgármestere, akkor főkapitánya, végezte. Kinevezte az első igazgatóságot, iroda helyiséget adott s 1000 korona kölcsönt eszközölt ki a városi tanácsból. Majd 1894-ben saját bérlet helyisége lett a pénztárnak. E célból Nagyvárad városa ismét 1600 korona kamatnélküli kölcsönt adott, Böharmegye 400 korona, a „Gazdasági és Iparbank” pedig 50 korona adományt juttatott a pénztár számára. Első titkára volt: **Sztarai János**, pénztárosa **Sarkadi Ignác**, főorvosa: **dr. Bodor Károly**, központi orvosok: **Dr. Altmann Jakab**, **dr. Edelmann Menyhért** s gondnoka: **György István**. Később szerveztetett az igazgatói állás, melyre **Mar Ferencz** választották meg, kit 1896-ban **Sarkadi Ignác** váltott fel. Utóbbinak nevéhez fűződik a pénztár nagyobb arányu fejlődése is. Az elnöki megnyitó után **Rácz Mihály** ügyvezető igazgató terjesztette elő azon statisztikai adatokat, melyekből a pénztár tevékenysége kitűnik. — Bevezető sorában 6 is rámutatott a törvény hiányosságára, a revízió szükségességére.

A nagyváradai protestáns jótékony Egyesület január 25-én tartotta választmányi és közgyűlését **Ritók Zsigmond** elnöklete alatt.

A közgyűlés előtt a választmány egyhangu tudomásul vette a titkár és pénztáros előterjesztéseit.

A közgyűlést **Ritók Zsigmond** elnök nyitotta meg buzdító beszéddel, melyben hangsú-

lyozta azt, hogy az Egyesület két évi, rövid fennállása alatt, arra törekedett, hogy nemes cseljai számára erőt gyűjtsön. Ez okból indította meg a tárgysorsjátékot is. Az egyesület tagjait munkásságra serkenti, mert meg van győződve, hogy egyetértő működéssel a ki tűzött nemes célok elérhetők.

A titkár: **Sulyok István** előszóval terjesztette elő a választmány jelentését, melyben a tárgysorsjátékra, az ev. ref. szegények és árvák segélyezésére vonatkozó intézkedéseket ismertette.

Az Egyesület anyagi állapotáról **Missolczy Arpád** ellenőr adott pontos tájékoztató képet.

Elnök mély részvétellel emlékezett meg: **Szunyogh Péter**, **Szabó Károly**, **Bögös Lajos** és **Olasz Gyula** elhunytáról, — kik az Egyesületnek tevékeny, buzgó tagjai voltak. A két megüresedett alelnöki állásra a közgyűlés egyhangulag: **Balogh Samuné** urnőt és **Sulyok Istvánt** választotta meg.

Titkárul: **Winkler Lajost**. Választmányi tagokul: **Korbély Józsefné**, **Platthy Miklósné**, **Tabéri Arminné**, özv. **Stépan Istvánné**, **Nádányi Jenőné**, **Juricskay Dezsőné** és **Keztyüs Jánosné** urnőket, továbbá: **Fássy Lajost**, **Mezei Mihályt**, **Korbély Józsefet**, **Tabéri Armint**, **Nádudvari Lajost**, **Molnár Gézát** és **Phuhl Agostont** választották meg. Végül elnök felkérte a választmány tagjait, hogy a segélyezésre szorult ev. ref. hivek és árvák felkutatását s azoknak névsorát az elnökséghez bejelenteni sziveskedjenek.

A közgyűlés az elnök élénk öltetésével ért véget.

A Gyermekebarát Egyesület választmánya vasárnap délelőtt 11 órakor a város háza nagytermében gyűlést tartott, melyen **Berkovits Ferencz dr.** alelnök elnöklete alatt: **Rechtne Bauer Zsófia**, **Reismann Mórné**, **Gyémánt Jenő** ügyész, **Váradai Ödön dr.** főtitkár, **Mihelyi Emil** pénztáros **Beczkay Lajos** és **Mikus-say József** voltak jelen. Az ülés megnyitása után **Váradai Ödön** felolvasta az elnökség tizenegyedik évi jelentését, melyet a választmány örömmel vett tudomásul, különösen ama pontját, mely a tagok számának gyarapodásáról szól. Ugyanis a tagok száma ma már a 600-at meghaladja. Mult évben közel 400 új tag lépett be. Ezután pénztáros a mult évi zárszámadást és a jövő évi költségvetést terjesztette elő. Mult évben összes bevétel volt 8787 kor. 26 fillér. Kiadás ugyanannyi. Az 1903-ik évi előirányzat szerint mind a bevétel, mind pedig a kiadás 6227 korona 67 fillérben állapították meg. Végül **Moskovits Miksánét**, **dr. Moskovits Józsefnét**, **dr. Kurländer Edénét**, **Adorján Emilt** és nejét, **Popovics Miklóst**, **Schwartz Arthurnét**, **ifj. Weisz Bernátot**, **ifj. Kohn Sámuelnét**, **Spitzer Miksánét**, **Schönberger Armint** új tagokul vették föl. — Ezzel a gyűlés véget ért.

Baró Hirsch Mór jótékonyági és önszegélyző egyesület vasárnap délután közgyűlést tartott, melyen a végrehajtó bizottságot választották meg az új ciklusra. A választás **Fekete Károly** korelnök vezetése mellett ment végbe a következő eredménynyel. Megválasztottak:

Adler Lajos, **Kauczil Lipót**, **Barza József**, **Weisz Gyula**, **Bodnár György**, **Stern Jakab**, **Dobozy János**, **Fekete Károly**, **Rösinger Samu**, **Nagy János**, **Mokos Sándor**, **Fudaly Bálint**, **Oskó János**, **Iványi István**, **Juhász Benedek**, **Kadlecik Sámuel**, **Szabó Károly**, **Marián Emil**, **Mandel Géza**, **Urán Mihály**, **Pillán Ferencz**, **Grósz Manó**, **Berényi József**, **Háber József**, **Gerencsér József**, **Stagl Kálmán**, **Topsár Vilmos**, **Vicsay István**, **Kornfeld Márkus**, **Ungerleider Salamon**. Póttagok: **Spetkó József**, **Tóth József**, **Pellei Sándor**, **Varga László**, **Spitzer József**.

MŰVESZET.

A kereskedelmi iskola hangversenye. Egy évi szünetelés után vasárnap délelőtt magas művelzetet nyújtó matinéet rendezett a kereskedelmi iskola ifjusága, nagy közönség jelenlétében. A matinéen **Körffy Imre**

alsó, *Horváth* Károly középső oszt. tanulók mély érzéssel szavaltak, *Hungerleider* Mihály felső oszt. tanuló nemrég elhunyt nagy költőnk *Bartók* Lajosról olvasta fel saját szerzeményű szép emlékbeszédét. Közreműködött az ifjúsági zene- és énekkar is, általános tetszést, viharos tapsokat aratva, a mi méltó elismerésül szolgál a buzgó vezetőnek *Várady* Aladár kiváló tehetségű fiatal zenetanárnak. A matinéén a következő felülízüzetések történtek, melyekért hálás köszönetét fejezi ki a rendezőség:

Ozv. Nyilassy Ferenczné 1 kor., Makky Matild 1 kor., Eliás Márton 50 fillér, Kretsch Karolin 10 fillér, Csorba Piroška 10 fillér, *Várady* Mór 2 kor., dr. Hoványi Géza 10 kor., Reismann Mór 1 kor. 50 fillér, Lévy Zsigmond 2 kor., Rác N. 1 kor., N. N. 1 kor., Schwábe Gyula 1 kor., Hoffbauer Pál 50 fillér, Steiner Edgár 50 fillér, N. N. 10 fillér, dr. Kardeván Károly 50 fillér.

NYILTTER.

A tisztelt gazdaközönség figyelmébe.

Szándékunkban levén a lenmagtermelést a lehetőséghez képest előmozdítani, hajlandóknak nyilatkozunk ezennel azon földbirtokosoknak, kik nagyobb területű földet lenmaggal óhajtanak bevetni, a szükséges vetőmagot legkitünőbb minőségben rendelkezésre bocsátani és esetleg a jövődő termés átvételére nézve velük megfelelő megállapodást létesíteni.

Megkereséseket szíveskedjenek **nagyvárad** képviselőnkhez **Schönfeld Lajos** urhoz címezni.

Kohn Adolf és Társa,

118.

győrszigeti olajgyára.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás **ezüst evőkészletek 5^{1/2}**, **gyertyatartók és girandolok 6^{1/2}** krajczár grammja

DEUTSCH SIMON
ékszerésznél
Nagyvárad, Bémer-tér.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Kedd: Egy éj Velenczében.
Szerda: Egy éj Velenczében.
Csütörtök: Monna Vanna (premier.)
Péntek: Monna Vanna.
Szombat: Denevér (Strausz operettje.)

Egy éj Velenczében. Strausz egyik legötletesebb darabját újítja fel ma a Szigligeti-színház. Zell és Genée írta az operett szövegét, mely ugy a népszínházban, mint a nagyvárad szinkörben annak idején nagy sikert aratott. Amon Margit, Pogány Janka, Kulinyi Mariska, Székely Anna, Pintér Imre, Heltai Jenő, Perényi, Bérczy, Csatár, Szatmáry, Kalmár stb. játszanak a darabban. Az operett zenei bőségéből kiemeljük Anina belépőjét, Anina és Carmello duettjét, Papacoda belépőjét, az étlap-kuplót, a híres galamborost a

harmadik fővonásban, a kvartetteket, a gyönyörű szerenádokat, mely beleömlik a fináléba. De minden száma nagyon kecses az operett muzsikájának. Szerdán megismétlik az »Egy éj Velenczében« előadását.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 180.

Béret 112. sz.

Ma kedden, 1903. január 27-én:

Egy éj Velenczében.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Urbino, herceg	— — —	Pintér Imre
Delaqua, senator	— — —	Szatmáry Arpád
Cibolletta, Delaqua szakácsnéja		Kulinyi Mariska
Barbaruccio)	velencei ta-	Bérczi Gyula
Testaccio)	násosok	Csatár Győző
Agricola, Barbaruccio neje	—	T. Pogány Janka
Anina, Barbara testvére, halárus-		
leány	— — —	Amon Margit
Papacoda, makaróni szakács	—	Heltai Jenő

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 torint. Szőlye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr., Támlaszék, 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérbázsal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, január 28-án:

Egy éj Velenczében.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

Testvérek gyűlölködése.

Egy családi viszálykodásból keletkező becsületsértési perben hozott ítéletet a kir. törvényszék. Két év. ref. lelkész testvér egymás iránti gyűlölete mérgesedett el annyira, hogy a törvény előtt kerestek egymás ellen jogorvoslatot.

Régi feltékenységi viszályból keletkezett e nagy gyűlölet *Csák* Aladár és *Csák* Emil ev. ref. lelkészek között s akkor lobbant ismét lángra, mikor *Csák* Aladár a testvére egyházával szomszédos vésztői papságra pályázott. *Csák* Emil ez alkalommal súlyosan kompromittáló levelet terjesztett *Márk* Ferenc lelkész-társával *Csák* Aladár ellen; ezzel igyekezve pappá való választását megakadályozni.

E levél tartalma miatt tett bűnvádi feljelentést *Csák* Aladár s ez ügyben tegnap ítélték a kir. törvényszék egyik büntető tanácsa *Milye* Gyula elnöklete alatt.

Becsületsértés vétségében mondta ki a törvényszék a két év. ref. lelkészt, *Márk* Ferencet és *Csák* Emilt, s az előbbi 100 kor. fő, 50 kor. mellékbüntetéssel, az utóbbit pedig 200 kor. fő és 100 kor. mellékbüntetéssel sújtotta.

A panaszos képviseletében Dr. *Várady* Zsigmond, a vádlottak képviseletében pedig *Hegyesi* Márton és Dr. *Thury* Kálmán semmisségi panaszt jelentettek be.

Az ügynök gyilkosainak elítélése.

A nagyvárad törvényszék, mint esküdt-bírószág tegnap ítélték a lakonyszei ügynök

gyilkosai felett. A három napig húzódó tárgyalást vasárnap is folytatták, mikor ugyanis az esküdtekhez intézendő kérdéseket szövegezték meg.

Tegnap délelőtt a vád- és védbeszédnek hangzottak el, délután pedig a verdikre és az ítéletre került a sor.

Az esküdtek verdiktjét este 6 órakor hirdették ki, mely szerint mind három vádlottat halált okozó súlyos testisértés büntetésben mondták ki bűnösnek, s ennek alapján a törvényszék *Szöke* Balázst 3 évi, *Tikos* Józsefet 2 és fél évi fogságra, *Török* Sándort pedig 1 és fél évi börtönbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a védők semmisségi panaszszal éltek.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

Jan. 31. A Biharmegyei Nőegylet kalikóbálja.
Jan. 31. Kiskereskedők táncestélye.
Febr. 1. A 48-as népkör bálja.
Febr. 7. Postások bálja a Zöldfában.
Febr. 7. Tiszti-bál.
Febr. 14. Közvacsora a Gyermekkorház, a Női menedékház, s az izr. nőegylet javára.
Febr. 15. Az izr. nőegylet hangversenye és tánc estélye.
Febr. 21. Honbál a Vöröskereszt javára.

Kishivatalnokok táncestélyei.

A Nagyvárad kishivatalnok ifjúság a Szent Péter-utcai ipartestületi háznál február hó 5-től kezdve öt egymást követő csütörtökön szoroson zártkörű házas táncestélyt rendez. A meghívó belépti jegyül szolgál. Kik meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak *Lőrinczy* Rezsőhöz, a rendezőbizottság elnökéhez (Főszolgabírói hivatal) ki készséggel szolgál meghívóval. Kezdeté este 8 órakor.

A Munkás-betegsegélyző egylet bálja.

Vasárnap este szép sikerrel tartotta meg a Munkásbetegsegélyző egylet farsangi táncmulatságát a Zöldfában. A táncestélyen rendkívül nagyszámú közönség jelent meg. Emellett a mulatság fényét a kath. legénye ylet dalárdájának közreműködése, mely a szünetek közben több gyönyörű szép darabot adott elő buzgó karmesterük *Kalmár* Illés kántor vezénylete alatt. A dalárda minden előadott számát hosszas tapsokkal jutalmazta a közönség.

Jelen voltak:

Asszonyok: Ember Istvánné, Joó Ferenczné, id. Joó Ferenczné, Zboray Gyuláné, Stibenszky Józsefné, Özv. Bujdosó Józsefné, Nagy Edéné, Rimóczy Andrásné, Sütő Józsefné, Tóth Danielné, Klein Józsefné, Horváth Józsefné, Vankler Adolfné, Nagy Józsefné, Schmidt Sándorné, Boros Józsefné, Barabás Szilveszterné, Rác Lajosné, Puskás Károlyné, Kánya Istvánné, Zonda Viktorné, Tóth Sándorné, Dudás Kálmánné, Veiszmann Istváné, Hajdu Ferenczné, Roksán Lászlóné Zeke Lajosné, Maros Lajosné, Nemes Lajosné. Iványi Istvánné, Pischl Károlyné.

Leányok: Nemes Ilonka, Tóth Erzsébet, Tóth Mariska, Futó Etuska, Futó Ilonka, Nagy Mariska, Nagy Juliska, Fanta Mariska, Beney Mariska, Bartus Emma, Vajas Juliska, Szabó Mariska, Trein Emma, Boros Mariska, Rác Róza, Rác Mariska, Puskás nővérek, Randu Mariska, Szikora Etelka, Tóth Rózsika, Hotya Juliska, Klein Eszter, Galló Mariska, Mihucz Vilma, Iványi Juliska, Klein Janka, Nagy Terézia.

A nagyvárad szabómunkások és kisiparosok Szakegylete 1093. évi február hó 22-én (vasárnap) a »Fekete Sas« szálloda összes termeiben, saját pénztára javára zártkörű Farsangi Bált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj: Személyjegy 1 kor. 60 fill., előre váltva 1 kor. 20 fill. Csalájdjegy 3 kor. 40 fill., előre váltva 3 kor. Felülízüzetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A meghívó kívánatra előmutatandó. Je-

gyek előre válthatók: a Szakegylet helyiségében, valamint Schlosser Gusztáv, Elek József, Cziller Imre, Hegedüs József urak tiszteletében és este a pénztárnál. Jó zenéről gondoskodva van.

REGÉNY-CSARNOK

Tüzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik.

186

— Ki vele! pereát! — zugta a tömeg. — Pereát! Pereát! — hangzott mind fenyegetőbben.

A pohárnok felugrott; halálsápadt volt! Verejtőcsöppek üttek a homlokára. A tömeg pedig már az oltárig nyomult előre és vészjósló hangok hallatszottak:

— Adjátok ki őt nekünk!

A herceg látta, hogy mi készülődik, felállt tehát és kinyújtotta a jobb karját. A tömeg elcsendesedett. Azt hitték, hogy a herceg beszélni akar.

De a herceg csak a vihart akarta lecsendesíteni és a nyugalmat helyreállítani, hogy vérontás ne történjen a templomban. Mikor látta, hogy a veszedelmes föllobbanás elmúlt, ismét leült.

Mozdulatlanul ült a helyén a szerencsétlen pohárnok. Ősz fejét mellére horgasztotta, a karjait felőgatta és siránkozó, szakadozott hangon nyögte:

— Uram! Bűneimért megnyugodva fogadom e keresztet!

A józan ész a legkeményebb szíveket is részvétre indította volna, de a tömeg rendszerint könyörtelen. A lárna újból kezdődött. A kijevi vajda felállt és a kezével intett, hogy beszélni akar. Jeromos hercegnek társa volt a győzelmekben, szívesen hallgatták meg tehát.

A vajda pedig a herceghez fordulva ékes szavakban kérte fel, hogy ne utasítsa vissza a hadvezéri méltóságot és ne késlekedjék a hazát megmenteni. Ha a haza veszélyben van, a viszálykodásoknak el kell nemulniuk, nem az fogja megmenteni a hazát, aki főhadvezérnek van kinevezve, hanem az, ki erre hivatott.

— Vedd kezébe a vezéri pálcát, legyőzhetetlen hős! Vedd a kezébe és győzz! Ne csak a várost, de az egész köztársaságot mentsd meg. A haza nevében kérek — én, öreg barátod — és velem együtt mindenki, emberek, asszonyok és gyermekek, — mentsd meg, mentsd meg a hazát!

Most aztán olyan valami történt, ami mindenkit megrázt. Egy gyászba öltözött nő közelébe lépett az oltárhoz és ékszerait a herceg lábai elé szórva, térdre vetette magát és hangosan zokogva kiáltotta:

— Elhozzuk néked vagyunkat! A kezébe tesszük életünket. Mentsd meg, mentsd meg! — kőtömbben elpusztulunk!

A tanácsosok, a katonák és az egész tömeg hangos sirásba törtek ki ennek a látásra és a templomban felharsant a kiáltás:

— Ments meg minket!

A herceg eltakarta kezével a szemét. Mikor felemelte az arcát, a pillái könnyek ragyogtak és még habozott. Mi lesz a köztársaság tekintélyével, ha ő elvállalja a főhadvezéri méltóságot?

A főpohárnok felállott.

— Oreg vagyok, szólt, szerencsétlen és csüggedett. Jogom van hozzá, hogy az erőmet meghaladó feladatot elhárítsam magamról. Az Uristen és az egybegyűlt nemesség előtt átadom neked a vezéri pálcát! Vedd!

Átnyújtotta jelvényeit Wisniowiecki hercegnek. Egy percze mély csend állt be, hogy a légy dongása is hallható volt. Jeremiás herceg szavai ünnepélyesen hangzottak föl:

— Bűneimért bűnhődésül elfogadom!

A gyülekezet valósággal tombolt örömben. A tömeg áttört a korlátokon és a herceg elé szórta az ékszerait. A hir villámgyorsan terjedt el a városban, a katonaság örömmámorban uszott, és készek voltak volna azonnal Chmielnickij ellen, a tatárok ellen, sőt a szultán ellen menni!

A város lakossága már nem is gondolt a

megadásra, csak a mindhalálig való védelemre. Önkéntes adakozásokból nagy összeg pénz gyűlt össze. A zsidók a templomukban hálaadó Isten-tiszteletet tartottak, az ágyuk a várfalkaról bőmből hirtették az örömdetes hirt, a katonák az utcán levöldöztek. Egész éjjel hangzott a város a kiáltástól: Éljen a herceg! Aki nem ismerte a helyzetet, azt hihette, hogy a város valami nagy győzelmet ünnepel. Pedig minden perczen megérkezhetett a város falai alá az ellenség, amely nagyobb számu volt, mint amekkorát a német császár, vagy a francia király összetoborozni tudott volna és vadabb, mint a Tamerlán hordái.

Egy hét múlva, október hatodikán reggel az a váratlan és ijesztő hír terjedt el Lembergben, hogy Jeremiás herceg a katonaság nagy részével elhagyta a várost és senki sem tudja, hogy hova ment.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A főrendiház üléséről.

Budapest, jan. 26. (Saj. tud. táv.)
Keglevits Gábor gróf magyar és francia nyelven indítványozza az utlevelek szövegezését.

Eszterházy János gróf sajnálatát fejezi ki a felett, hogy a képviselőház figyelmének kikerülésével a főrendiház elé került a javaslat. Kijelenti, hogy még részleteiben sem fogadja el a javaslatot, mert a 9. §. az egészet megmetelyezi.

Szell Kálmán utal a képviselőházban elmondott beszédére, melyben kifejtette ez ügyben való állásfoglalását.

Ezután szavazásra kerül a sor, s a javaslatot 24 szóval 18 ellen elfogadták. A tárgyalásokat holnap folytatják.

Lipót Ferdinánd törlése a főrendek sorából.

Budapest, jan. 26. (Saj. tud. táv.)
A főrendiház mai ülése előtt az igazoló bizottság jelentette Lipót Ferdinánd főhercegi rangjáról való lemondását, amit tudomásul vettek s így törölték a főrendek névsorából.

Jenő főherceg házassága.

Bécs, január 26. (Saját tud. távirata.)
Bécsi udvari körökből a Budapesti Hírlap Jenő főhercegre vonatkozó híreire ma a következő czáfolat érkezett: Jenő főherceg házasságáról költött hír nem igaz, kérem lapjában megczáfolni. Herminger ezredes kamarai előljáró.

Nessi lemondása.

Budapest, jan. 26. (Saj. tud. táv.)
Nessi Pál országgyűlési képviselő hadnagyi rangjáról való lemondását a honvédelmi miniszter elfogadta, s így a további eljárást megszüntette. Ma egy teljes diszbe öltözött százados hozta Nessi Pálhoz Fejérváry báró határozatát, mely szerint Nessi lemondását elfogadja.

Giron mint egyetem kerülő.

Drezda, január 26. (Saj. tud. táv.)
Nagy feltűnést keltett ma a drezdai egyetem fekete tábláján egy hirdetés, mely Giron kitiltását adta hírül. Giron az egyetemen a műszaki fakultás hallgatója volt, de tandíját még nem fizette le s e miatt az egyetemi előadások hallgatásától eltiltották.

Határidők.

Budapest, jan. 26.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repce, aug.	6.96

Értéktőzsde.

Budapest, jan. 26.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. jan. 26-án.	
Magyar aranyjárdék 4	121.—
Magyar koronajárdék	94.—
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.50
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavinföldterhermentesítési kötvény	99.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	201.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.25
Osztrák államsorsjegyek	156.50
Osztrák magyar bank részvény	15.70
Magyar hitelbankrészvény	752.—
Osztrák hitelintézet részvény	704.—
Párisi vista	95.40
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.10
Londoni vista	239.87
20 márkás arany	28.41

SZERKESZTOI POSTA.

L. Gy. Monna Vanna: még l. gy.
Sz. I. A feledékenység nem volna kegyeletes dolog.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

912/903. P. sz.

Megsemmisítés.

A nagyváradi kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, miként Lestyán Adorján kérelmére a »Budapesti Közlöny« 187, 188., 189., továbbá a »Tiszántúl« helyi lapnak 195., 196. és 197. számában közzétett hirdetmény folytán a Bihar megyei kereskedelmi és terményhitelbank által 3666—1890. szám alatt kibocsátott zálogjog igénylők hiányában semmisnek nyilvánított.

Nagyváradon, 1903. január hó 21. napján tartott üléséből a kir. törvényszék mint polgári bíróságnak

Csorna Dezső,
kir. törv. jegyző.

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank

Nagy Teleky-utczai házában. 806

Olcsó lakás.

Nagy Teleky-utczán, a Kath. Legényegylet házában, az emeleten egy utczai és egy udvari szép tágas, világos, egymásba nyíló szoba minden órán olcsó áron kiadó.

Értekezhetni a házmesternél ugyanott.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . 6 .

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meholtak } papiron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betürendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro protio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-fele liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdeténye, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitebogyottak jegyzéke.

4. Elvált házások jegyzéke.

5. Szeretlítés szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri

10. Egybekeltek } papiron.

11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ívek.

13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.

16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.